

Zbirka odločb sodne prakse

SKLEP SODIŠČA (prvi senat)

z dne 16. julija 2015*

„Predhodno odločanje — Člen 99 Poslovnika Sodišča — Direktiva 93/13/EGS — Člen 7 — Listina Evropske unije o temeljnih pravicah — Člena 7 in 47 — Potrošniške pogodbe — Pogodba o hipotekarnem kreditu — Nepošteni pogoji — Postopek izvršbe na podlagi hipoteke — Pravica do pritožbe“

V zadevi C-539/14,

katere predmet je predlog za sprejetje predhodne odločbe na podlagi člena 267 PDEU, ki ga je vložilo Audiencia Provincial de Castellón (Španija) z odločbo z dne 21. novembra 2014, ki je prispela na Sodišče 27. novembra 2014, v postopku

Juan Carlos Sánchez Morcillo,

María del Carmen Abril García

proti

Banco Bilbao Vizcaya Argentaria SA,

SODIŠČE (prvi senat),

v sestavi A. Tizzano (poročevalec), predsednik senata, S. Rodin, A. Borg Barthet, E. Levits in F. Biltgen, sodniki,

generalni pravobranilec: N. Wahl,

sodni tajnik: A. Calot Escobar,

na podlagi sklepa, sprejetega po opredelitvi generalnega pravobranilca, da odloči z obrazložitvenim sklepom v skladu s členom 99 Poslovnika Sodišča,

sprejema naslednji

Sklep

- 1 Predlog za sprejetje predhodne odločbe se nanaša na razlago člena 7 Direktive Sveta 93/13/EGS z dne 5. aprila 1993 o nedovoljenih pogojih v potrošniških pogodbah (UL, posebna izdaja v slovenščini, poglavje 15, zvezek 2, str. 288) v povezavi s členi 47, 34(3) in 7 Listine Evropske unije o temeljnih pravicah (v nadaljevanju: Listina).

* Jezik postopka: španščina.

- 2 Ta predlog je bil vložen v okviru spora med J. C. Sánchez Morcillo in M. C. Abril García na eni strani ter banko Banco Bilbao Vizcaya Argentaria SA (v nadaljevanju: Banco Bilbao) na drugi strani zaradi ugovora prvonavedenih strank zoper izvršbo na podlagi hipoteke na njunem stanovanju.

Pravni okvir

Pravo Unije

- 3 Člen 1(1) Direktive 93/13 določa:

„Namen te direktive je približati zakone in druge predpise držav članic o nedovoljenih [nepoštenih] pogojih v pogodbah, sklenjenih med prodajalcem ali ponudnikom in potrošnikom.“

- 4 Člen 3 te direktive določa:

„1. Pogodbeni pogoj, o katerem se stranki nista dogovorili posamično, velja za nedovoljenega [nepoštenega], če v nasprotju z zahtevo dobre vere v škodo potrošnika povzroči znatno neravnotežje v pogodbenih pravicah in obveznostih strank.

2. Pogodbeni pogoj šteje za pogoj, o katerem se stranki nista dogovorili posamično, če je bil sestavljen vnaprej in potrošnik zato ni mogel vplivati na vsebino določbe, zlasti v okviru vnaprej oblikovane tipske pogodbe.

[...]

3. Priloga vsebuje okvirni in nedokončani seznam pogojev, ki lahko štejejo za nedovoljene [nepoštene].“

- 5 Člen 7(1) navedene direktive določa:

„Države članice zagotovijo, da v interesu potrošnikov in konkurentov obstajajo ustrezna in učinkovita sredstva za preprečevanje nadaljnje uporabe nedovoljenih [nepoštenih] pogojev v pogodbah, ki jih s potrošniki sklenejo prodajalci ali ponudniki.“

Špansko pravo

- 6 Po sodbi Aziz (C-415/11, EU:C:2013:164) je bil s poglavjem III zakona 1/2013 o ukrepih za okrepitev zaščite hipotekarnih dolžnikov, prestrukturiranju terjatev in oddaji socialnih stanovanj v najem (Ley 1/2013 de medidas para reforzar la protección a los deudores hipotecarios, reestructuración de deuda y alquiler social) z dne 14. maja 2013 (BOE št. 116 z dne 15. maja 2013, str. 36373) spremenjen zakon o pravdnem postopku (Ley de enjuiciamiento civil) z dne 7. januarja 2000 (BOE št. 7 z dne 8. januarja 2000, str. 575, v nadaljevanju: LEC).
- 7 S tretjo končno določbo uredbe-zakona 11/2014 o nujnih ukrepih na področju stečajev (decreto-ley 11/2014 de medidas urgentes en materia concursal) z dne 5. septembra 2014 (BOE št. 217 z dne 6. septembra 2014, št. 69767) se je nazadnje spremenil LEC (v nadaljevanju: spremenjeni LEC), da bi se ta „uskladil z nedavno sodbo Sodišča Evropske unije z dne 17. julija 2014“.

- 8 Člen 695 spremenjenega LEC v zvezi s postopkom z ugovorom zoper izvršbo na podlagi hipoteke določa:

„(1) V postopkih, na katere se nanaša to poglavje, se ugovoru dolžnika zoper izvršbo ugotovi, le če temelji na teh razlogih:

1. če preneha zavarovanje ali zavarovana terjatev, [...]
2. če gre za napako pri določitvi dolgovanega zneska, [...]
3. če so – v primeru izvršbe na premočninah, ki so predmet ročne ali neposestne zastavne pravice – te premočnine predmet druge zastavne pravice, hipoteke na premočnini ali nepremičnini ali zavarovanja, vpisanih pred zastavitvijo, ki je predmet postopka, kar je treba dokazati z ustreznim potrdilom o vpisu;
4. če je pogodbeni pogoji, ki je podlaga za izvršbo ali na podlagi katerega se je določil dolgovani znesek, nepošten.

(2) V primeru vložitve ugovora iz prejšnjega odstavka sodni tajnik prekine izvršbo in stranke pozove na obravnavo pred sodiščem, ki je izdalo sklep o izvršbi. Stranki morata vabilo prejeti vsaj petnajst dni pred zadevno obravnavo. Na tej obravnavi sodišče zasliši stranke, zbere predložene dokumente in drugi dan v obliki sklepa sprejme odločitev po svoji presoji.

(3) S sklepom, s katerim se ugotovi ugovoru, ki temelji na prvem in tretjem razlogu iz odstavka 1 tega člena, se odredi ustavitev izvršbe; s sklepom, s katerim se ugotovi ugovoru, ki temelji na drugem razlogu, se določi znesek, za katerega se mora izvršba nadaljevati.

Če se ugotovi obstoj četrtega razloga, se odredi ustavitev izvršbe, kadar je pogodbeni pogoji podlaga za izvršbo. V nasprotnem primeru se izvršba nadaljuje brez uporabe nepoštenega pogoja.

(4) Zoper sklep o ustavitvi izvršbe ali neuporabi nepoštenega pogodbenega pogoja ali zoper zavrnitev ugovora zaradi razloga iz odstavka 1(4) je dovoljena pritožba.

V drugih primerih ni pravnega sredstva zoper sklepe, s katerimi se odloči o ugovoru iz tega člena, njihovi učinki pa so omejeni izključno na postopek izvršbe, v katerem so sprejeti.“

- 9 Člen 698 spremenjenega LEC določa:

„1. O vsakem ugovoru dolžnika, tretjega imetnika ali katerega koli udeleženca, ki ni zajet s predhodnimi členi, vključno z ugovori, ki se nanašajo na ničnost pravnega naslova, zapadlost, določenost, prenehanje ali višino terjatve, se odloči v ustreznem postopku, vendar se sodni izvršilni postopek, določen v tem poglavju, zaradi tega ne prekine ali pretrga.

[...]“

- 10 Člen 552 spremenjenega LEC, ki se nanaša na pritožbo v primeru zavrnitve odreditve izvršbe, določa:

„1. Če sodišče presodi, da predpostavke in zahteve, ki se po zakonu zahtevajo za opravo izvršbe, niso izpolnjene, izda sklep o zavrnitvi izvršbe.

Če sodišče presodi, da je mogoče katerega od pogojev v izvršilnem naslovu, ki je eden od navedenih v členu 557(1), opredeliti za nepoštenega, v roku petnajstih dni zasliši stranke. V roku petih dni po zaslišanju ustrezno odloči v skladu z določbami člena 561(1), točka 3.

2. Zoper sklep o zavrnitvi izvršbe je dovoljena neposredna pritožba, ki jo lahko vloži le upnik. Ta pa lahko pred vložitvijo pritožbe zaprosi tudi, da isto sodišče ponovno preizkusi njegov zahtevek.

3. Po dokončnosti sklepa o zavrnitvi izvršbe lahko upnik svoje pravice uveljavlja le v ustreznem rednem postopku, če pravnomočnost sodbe ali dokončne odločbe, ki predstavlja podlago predloga za izvršbo, tega ne preprečuje.“

11 Člen 557 spremenjenega LEC, ki se nanaša na postopek z ugovorom zoper izvršbo na podlagi izvršilnih naslovov, ki niso niti sodni niti arbitražni, določa:

„(1) Če se izvršba dovoli na podlagi izvršilnih naslovov iz člena 517(2), točke od 4 do 7, ali na podlagi drugih izvršljivih dokumentov iz člena 517(2), točka 9, lahko dolжник vloži ugovor v roku in obliki, ki sta določena v prejšnjem členu, samo če ugovor temelji na enem od teh razlogov:

[...]

7. pravni naslov vsebuje nepošten pogoj.

(2) Če je vložen ugovor iz prejšnjega odstavka, sodni tajnik z ukrepom procesnega vodstva izvršbo prekine.“

12 Člen 561 spremenjenega LEC, ki se nanaša na sklep, s katerim se o ugovoru odloči na podlagi vsebinskih razlogov, določa:

„(1) Po zaslišanju strank glede ugovora zoper izvršbo, ki ne temelji na kršitvah postopka, in morebitni obravnavi sodišče samo za namen izvršbe s sklepom sprejme eno od teh odločitev:

1. če je ugovor v celoti zavrnilo, dopusti nadaljevanje izvršbe za določen znesek. V primeru delne utemeljenosti ugovora zaradi previsokega zahtevka dopusti izvršbo za ustrezen znesek.

[...]

2. če je ugovoru ugodilo iz enega od razlogov iz členov 556 in 557 ali če je ugotovilo, da je zahtevek v skladu s členom 558 previsok in ugovor v celoti utemeljen, odloči, da izvršbe ne bo nadaljevalo;

3. če ugotovi nepoštenost enega ali več pogojev, s sklepom določi posledice te nepoštenosti, pri čemer bodisi odloči, da izvršba ni dopustna, bodisi izvršbo dopusti brez uporabe nepoštenih pogojev.

(2) Če sodišče ugotovi ugovoru zoper izvršbo, je izvršba brez učinka, zarubljeni predmeti se vrnejo, prisilni ukrepi zavarovanja se odpravijo, dolžnika pa se v skladu s členoma 533 in 534 vrne v položaj, v kakršnem je bil pred začetkom izvršbe. Upniku se prav tako naloži plačilo stroškov postopka z ugovorom.

(3) Zoper sklep o ugovoru je dovoljena pritožba, ki pa ne zadrži izvršitve, če je bil z odločbo, ki je predmet pritožbe, ugovor zoper izvršbo zavrnjen.

[...]“

Spor o glavni stvari in vprašanje za predhodno odločanje

- 13 Sodišče je v sodbi Sánchez Morcillo in Abril García (C-169/14, EU:C:2014:2099) že razlagalo člen 7(1) Direktive 93/13 v povezavi s členom 47 Listine v okviru istega spora, kot je ta iz postopka v glavni stvari. Dejansko stanje spora o glavni stvari je bilo opisano v točkah od 13 do 18 te sodbe:
- „13 Iz predložitvene odločbe je razvidno, da sta tožeči stranki iz postopka v glavni stvari 9. junija 2003 z družbo Banco Bilbao sklenili kreditno pogodbo v obliki notarskega zapisa v višini 300.500 EUR, zavarovano s hipoteko na njunem stanovanju.
- 14 Ta znesek, porazdeljen na 360 mesečnih obrokov, bi bilo treba vrniti do 30. junija 2028. V primeru če dolžnika ne bi izpolnjevala svoje obveznosti plačevanja, je imela družba Banco Bilbao pravico zahtevati predčasno poplačilo kredita, ki ga je odobrila tožečima strankama iz postopka v glavni stvari. V določbi 6a kreditne pogodbe je bila določena zamudna obrestna mera v višini 19 % letno, zakonska obrestna mera v Španiji pa je v obdobju, na katero se nanaša spor v glavni stvari, znašala 4 % letno.
- 15 Ker tožeči stranki iz postopka v glavni stvari nista izpolnjevali obveznosti plačila mesečnih obrokov tega kredita, je banka Banco Bilbao 15. aprila 2011 zahtevala poplačilo celotnega kredita skupaj z rednimi in zamudnimi obrestmi ter prisilno prodajo nepremičnine, zavarovane s hipoteko v njeno korist.
- 16 Po začetku postopka izvršbe na podlagi hipoteke sta tožeči stranki iz postopka v glavni stvari vložili ugovor zoper izvršbo [pri čemer sta se sklicevali na nezadostnost predloženega pravnega naslova in nepristojnost sodišča, ki v zadevi odloča], ki ga je Juzgado de Primera Instancia nr° 3 de Castellón (sodišče prve stopnje št. 3 v Castellónu) zavrnilo z odločbo z dne 19. junija 2013. Tožeči stranki iz postopka v glavni stvari sta na to odločbo vložili pritožbo, ki je bila – potem ko je bila razglašena za dopustno – predložena Audiencia Provincial de Castellón (provincialno sodišče v Castellónu).
- 17 Predložitveno sodišče navaja, da čeprav je v španskem pravnem postopku dovoljena pritožba zoper odločbo, s katero se postopek izvršbe na podlagi hipoteke ustavi, ker je bilo ugovoru dolžnika ugodeno, pa nasprotno pritožba dolžnika, katerega ugovor je bil zavrjen, ni dovoljena zoper sodbo sodišča prve stopnje, s katero se odredi nadaljevanje postopka prisilne izvršbe.
- 18 Predložitveno sodišče dvomi o združljivosti zadevne nacionalne ureditve s ciljem varstva potrošnikov, ki mu sledi Direktiva 93/13, in s pravico do učinkovitega pravnega sredstva iz člena 47 Listine. To sodišče pojasnjuje, da bi se možnost vložitve pritožbe dolžnika lahko izkazala še za toliko bolj odločilno, če bi bilo mogoče nekatere pogoje kreditne pogodbe iz zadeve v postopku v glavni stvari šteti za ‚nepoštene‘ v smislu člena 3(1) Direktive 93/13.“
- 14 Audiencia Provincial de Castellón je zato prekinilo odločanje in Sodišču v predhodno odločanje predložilo vprašani prav v zvezi s to problematiko.
- 15 Sodišče je v sodbi Sánchez Morcillo in Abril García (C-169/14, EU:C:2014:2099) odgovorilo, da je treba člen 7(1) Direktive 93/13 v povezavi s členom 47 Listine razlagati tako, da nasprotuje sistemu izvršbe, kakršna je ta v zadevi v glavni stvari, ki določa, da sodišče, ki presoja dejansko stanje, postopka izvršbe na podlagi hipoteke ne more prekiniti, lahko pa kvečjemu v končni odločbi potrošniku prisodi odškodnino za škodo, ki jo je ta utrpel, če ta potrošnik kot dolžnik v postopku izvršbe ne more vložiti pritožbe zoper odločbo, s katero je bil njegov ugovor zoper to izvršbo zavrjen, medtem ko prodajalec ali ponudnik kot upnik v postopku izvršbe lahko vloži tako pritožbo zoper odločbo, s katero je bilo odrejeno, da se postopek ustavi ali da se nepošteni pogoj ne uporabi.

- 16 Španski zakonodajalec je po izdaji navedene sodbe z uredbo-zakonom 11/2014 spremenil odstavek 4 člena 695 LEC.
- 17 Vendar predložitveno sodišče, pred katerim se je pritožbeni postopek nadaljeval, navaja, da navedena sprememba potrošnikom omogoča vložitev pritožbe zoper sklep o zavrnitvi ugovora zoper izvršbo, samo če prvostopenjsko sodišče ni sprejelo razloga za ugovor v zvezi z nepoštenostjo pogodbenega pogoja, ki je podlaga za izvršilni naslov, medtem ko prodajalcem ali ponudnikom dovoljuje, da vložijo pritožbo zoper vsako odločbo, s katero je bila odrejena ustavitev postopka, ne glede na razlog za ugovor, na katerem temelji.
- 18 Zato navedeno sodišče še naprej dvomi glede združljivosti take nacionalne določbe – na podlagi katere bi moralo zavrniti pritožbo, ki sta jo vložili tožeči stranki iz postopka v glavni stvari – s ciljem varstva potrošnikov iz Direktive 93/13 v povezavi z načelom enakosti orožij, zagotovljenim s členom 47 Listine, ter s pravico do stanovanja iz člena 34(3) Listine in pravico do zasebnega in družinskega življenja iz člena 7 Listine.
- 19 V teh okoliščinah je Audiencia Provincial de Castellón prekinilo odločanje in Sodišču v predhodno odločanje predložilo to vprašanje:
- „Ali je treba člen 7 [Direktive 93/13] v povezavi s členi 47, 34(3) in 7 [Listine] razlagati tako, da nasprotuje procesni določbi, kakršna je člen 695(4) [spremenjenega LEC], ki v ureditvi pritožbe zoper odločbo o ugovoru zoper izvršbo na blagu, ki je predmet hipoteke ali zastavne pravice, določa, da je pritožbo mogoče vložiti le zoper sklep, s katerim so bile odrejene ustavitev postopka, neuporaba nepoštenega pogodbenega pogoja ali zavrnitev ugovora, ki temelji na nepoštenosti pogoja, kar neposredno povzroči, da ima prodajalec ali ponudnik kot upnik v postopku izvršbe več pravnih sredstev za pritožbo kot potrošnik, zoper katerega poteka postopek izvršbe?“
- 20 Audiencia Provincial de Castellón je 27. novembra 2014 predlagalo, naj se navedena zadeva obravnava po hitrem postopku iz člena 23a Statuta Sodišča Evropske unije in člena 105(1) Poslovnika Sodišča. Navedeno sodišče meni, da izredna nujnost izhaja iz tega, da je predmet postopka izvršbe na podlagi hipoteke iz postopka v glavni stvari stanovanje potrošnikov kot dolžnikov v postopku izvršbe, v katerem prebivajo, kar pomeni tveganje izgube stanovanja in postavlja navedena potrošnika in njuni družini v posebej negotov položaj.

Vprašanje za predhodno odločanje

- 21 V skladu s členom 99 Poslovnika Sodišča lahko Sodišče, če je vprašanje, predloženo Sodišču v predhodno odločanje, enako vprašanju, o katerem je Sodišče že odločalo, če je iz sodne prakse mogoče jasno sklepati, kakšen je odgovor na tako vprašanje, ali če odgovor na vprašanje, predloženo v predhodno odločanje, ne dopušča nobenega razumnega dvoma, na predlog sodnika poročevalca in po opredelitvi generalnega pravobranilca kadar koli odloči z obrazloženim sklepom.
- 22 Navedeni člen je treba uporabiti v obravnavani zadevi.
- 23 Predložitveno sodišče z vprašanjem za predhodno odločanje v bistvu sprašuje, ali je treba člen 7 Direktive 93/13 v povezavi s členi 7, 34(3) in 47 Listine razlagati tako, da nasprotuje nacionalni določbi, kakršna je ta iz postopka v glavni stvari, v skladu s katero lahko potrošnik kot dolžnik v postopku izvršbe na podlagi hipoteke vloži pritožbo zoper odločbo o zavrnitvi ugovora zoper izvršbo, samo če prvostopenjsko sodišče ni sprejelo razloga za ugovor v zvezi z nepoštenostjo pogodbenega pogoja, ki je podlaga za izvršilni naslov, medtem ko se lahko prodajalec ali ponudnik nasprotno pritoži zoper vsako odločbo, s katero se odredi ustavitev postopka, ne glede na razlog za ugovor, na katerem temelji.

- 24 V zvezi s tem je treba najprej opozoriti, da v skladu z ustaljeno sodno prakso sistem varstva, ki se izvaja z Direktivo 93/13, temelji na zamisli, da je potrošnik v razmerju do prodajalca ali ponudnika v podrejenem položaju glede pogajalske moči in ravni obveščenosti (sodbi Aziz, C-415/11, EU:C:2013:164, točka 44, ter Sánchez Morcillo in Abril García, C-169/14, EU:C:2014:2099, točka 22).
- 25 Glede na tak položaj podrejenosti člen 6(1) navedene direktive določa, da nepošteni pogoji niso zavezujoči za potrošnike. Gre za zavezujočo določbo, katere namen je formalno ravnotežje med pravicami in obveznostmi sopogodbениkov, določeno s pogodbo, zamenjati z dejanskim ravnotežjem, tako da se med sopogodbениki spet vzpostavi enakost (sodba Sánchez Morcillo in Abril García, C-169/14, EU:C:2014:2099, točka 23 in navedena sodna praksa).
- 26 Za to člen 7(1) Direktive 93/13 državam članicam nalaga, naj v svojih nacionalnih redih zagotovijo ustrezna in učinkovita sredstva za preprečevanje nadaljnje uporabe nepoštenih pogojev v pogodbah, ki jih s potrošniki sklenejo prodajalci ali ponudniki (sodba Baczó in Vizsnyiczai, C-567/13, EU:C:2015:88, točka 39).
- 27 V zvezi s tem je Sodišče že večkrat razsodilo, da mora nacionalno sodišče po uradni dolžnosti presoditi o nepoštenosti pogodbenega pogoja, ki spada na področje uporabe navedene direktive, in tako izravnati neravnotežje med potrošnikom in prodajalcem ali ponudnikom, in to takoj ko ima vse za to potrebne pravne in dejanske elemente (sodba Sánchez Morcillo in Abril García, C-169/14, EU:C:2014:2099, točka 24).
- 28 Za nacionalne izvršilne postopke, kot so postopki izvršbe na podlagi hipoteke, veljajo zahteve, ki so bile uvedene s to sodno prakso Sodišča v zvezi z učinkovitim varstvom potrošnikov (sodba Sánchez Morcillo in Abril García, C-169/14, EU:C:2014:2099, točka 25).
- 29 Natančneje, Sodišče je že odločilo o razlagi Direktive 93/13, tako da ta nasprotuje zakonodaji države članice, ki poleg tega, da v okviru postopka izvršbe na podlagi hipoteke ne določa razlogov za ugovor v zvezi z nepoštenostjo pogodbenega pogoja, ki je podlaga za izvršilni naslov, sodišču, ki odloča o vsebini in je pristojno za presojo nepoštenosti takega pogoja, ne omogoča, da sprejmečasne ukrepe, med drugim zlasti ukrep prekinitve navedenega izvršilnega postopka, kadar je sprejetje teh ukrepov nujno za zagotovitev popolne učinkovitosti njegove končne odločbe (sodba Aziz, C-415/11, EU:C:2013:164, točka 64).
- 30 Sodišče je Direktivo 93/13 razlagalo tudi tako, da nasprotuje nacionalni zakonodaji, na podlagi katere izvršilno sodišče v postopku izvršbe na podlagi hipoteke ne more niti presoditi, bodisi po uradni dolžnosti bodisi na predlog potrošnika, nepoštenosti pogoja, ki ga vsebuje pogodba, iz katere izhaja terjani dolg, in ki je podlaga za izvršilni naslov, niti sprejeti časasnih ukrepov, med katerimi je zlasti prekinitev izvršbe, kadar je sprejetje teh ukrepov nujno za zagotovitev popolne učinkovitosti končne odločbe sodišča, ki v ustreznem postopku odloča o vsebini in je pristojno preveriti nepoštenost tega pogoja (sklep Banco Popular Español in Banco de Valencia, C-537/12 in C-116/13, EU:C:2013:759, točka 60).
- 31 Sodišče je s tega vidika pojasnilo, da člen 7(1) Direktive 93/13 v povezavi s členom 47 Listine nasprotuje sistemu izvršbe, ki določa, da sodišče, ki presoja dejansko stanje, postopka izvršbe na podlagi hipoteke ne more prekiniti, lahko pa kvečjemu v končni odločbi potrošniku prisodi odškodnino za škodo, ki jo je ta utrpel, če ta potrošnik kot dolžnik v postopku izvršbe ne more vložiti pritožbe zoper odločbo, s katero je bil njegov ugovor zoper to izvršbo zavržen, medtem ko prodajalec ali ponudnik kot upnik v postopku izvršbe lahko vloži tako pritožbo zoper odločbo, s katero je bilo odrejeno, da se postopek ustavi ali da se nepošteni pogoj ne uporabi (sodba Sánchez Morcillo in Abril García, C-169/14, EU:C:2014:2099, točka 51).

- 32 Odgovor, ki ga je treba dati na predloženo vprašanje, pa je mogoče jasno razbrati iz preudarkov iz sodne prakse Sodišča v zvezi s temi različnimi vidiki, kar v bistvu zadeva vprašanje, ali zakonodajna sprememba člena 695(4) LEC, sprejeta po sodbi Sodišča Sánchez Morcillo in Abril García (C-169/14, EU:C:2014:2099), ni v nasprotju z razlago Direktive 93/13 v navedeni sodbi.
- 33 V zvezi s tem je treba opozoriti, da so v skladu z ustaljeno sodno prakso, kadar nacionalni mehanizmi za prisilno izvršbo niso usklajeni, pravila za uveljavljanje pritožb zoper odločbo, s katero se odloči o zakonitosti kakšnega pogodbenega pogoja, ki so dopustne v okviru postopka izvršbe na podlagi hipoteke, po načelu procesne avtonomije držav članic predmet njihovega nacionalnega pravnega reda, vendar ta pravila ne smejo biti manj ugodna od tistih, ki urejajo podobne položaje v nacionalnem pravu (načelo enakovrednosti), in v praksi ne smejo onemogočati ali čezmerno oteževati uresničevanja pravic, ki jih potrošniku podeljuje pravo Unije (načelo učinkovitosti) (sodba Sánchez Morcillo in Abril García, C-169/14, EU:C:2014:2099, točka 31).
- 34 V zvezi z načelom enakovrednosti je treba poudariti, da Sodišče nima na voljo ničesar, kar bi lahko vzbujalo dvom o skladnosti nacionalne zakonodaje iz postopka v glavni stvari s tem načelom.
- 35 V zvezi z načelom učinkovitosti je Sodišče že presodilo, da je treba vsak primer, v katerem se postavlja vprašanje, ali neka nacionalna postopkovna določba onemogoča ali čezmerno otežuje uporabo prava Unije, preizkusiti ob upoštevanju vloge te določbe v celotnem postopku ter poteka postopka in njegovih posebnosti pred različnimi nacionalnimi sodišči. V zvezi s tem je treba upoštevati načela nacionalnega pravnega sistema, kot so načelo varstva pravice do obrambe, načelo pravne varnosti in načelo učinkovitega poteka postopka (sodba Sánchez Morcillo in Abril García, C-169/14, EU:C:2014:2099, točka 34).
- 36 Obveznost držav članic zagotoviti učinkovitost pravic, ki jih imajo stranke v skladu z Direktivo 93/13, da se ne uporabljajo nepošteni pogoji, tako obsega tudi zahtevo po zagotovitvi sodnega varstva, določeno tudi v členu 47 Listine, ki jo mora spoštovati nacionalno sodišče. To varstvo mora biti zagotovljeno tako pri določitvi sodišč, pristojnih za odločanje o tožbah, ki se opirajo na pravo Unije, kot pri opredelitvi postopkovnih pravil v zvezi s temi pravnimi sredstvi (sodba Sánchez Morcillo in Abril García, C-169/14, EU:C:2014:2099, točka 35).
- 37 V zvezi s tem je treba spomniti, da so bili po izdaji sodbe Aziz (C-415/11, EU:C:2013:164) z zakonom 1/2013 spremenjeni zlasti členi LEC, ki se nanašajo na postopek izvršbe na stvareh, ki so predmet hipoteke ali zastavne pravice, in sicer z uvedbo možnosti v člen 695(1) LEC, da lahko dolžnik v postopku izvršbe na podlagi hipoteke vloži ugovor zaradi nepoštenega pogodbenega pogoja, ki je podlaga za izvršbo.
- 38 V teh okoliščinah je bil z uredbo-zakonom 11/2014 zaradi uskladitve s sodbo Sánchez Morcillo in Abril García (C-169/14, EU:C:2014:2099) spremenjen tudi odstavek 4 člena 695 LEC.
- 39 Vendar ni sporno, da je v tako spremenjeni določbi potrošnikom dejansko priznana pravica do vložitve pritožbe zoper odločbo izvršilnega sodišča o zavrnitvi njihovega ugovora zoper izvršbo na podlagi hipoteke, če ugovor temelji na nepoštenosti pogoja v smislu člena 3 Direktive 93/13, zajetega v pogodbi, iz katere izhaja terjani dolg in ki je podlaga za izvršilni naslov.
- 40 Tako navedena procesna ureditev, uvedena z navedeno določbo, kakor je bila spremenjena, izvršilnemu sodišču omogoča, da pred končanjem izvršilnega postopka in v okviru dvostopenjskega sodnega varstva presodi, ali je pogodbeni pogoj, na katerem lahko temelji dolgovani znesek ali ki je lahko podlaga za izvršilni naslov, nepošten, in v tem drugem primeru navedenemu sodišču omogoča, da razglasi ničnost celo tekočega postopka izvršbe na podlagi hipoteke.

- 41 Zato taka nacionalna določba drugače kakor procesna ureditev v zadevi, v kateri je bila izdana sodba Sánchez Morcillo in Abril García (C-169/14, EU:C:2014:2099, točka 43) navedenega potrošnika, niti njegove družine, ne izpostavlja več tveganju, da izgubi stanovanje po njegovi prisilni prodaji, če sodišče, ki presoja dejansko stanje, postopka izvršbe na podlagi hipoteke ne more prekiniti in če izvršilno sodišče morebiti in kvečjemu na hitro preveri veljavnost takega pogodbenega pogoja, na katerega prodajalec ali ponudnik opre svoj predlog.
- 42 Kot je poudarilo predložitveno sodišče, sicer velja, da je s členom 695(4) spremenjenega LEC potrošniku priznana pravica do vložitve pritožbe zoper odločbo o zavrnitvi ugovora, ki temelji na nepoštenosti pogoja, ki ga vsebuje pogodba, iz katere izhaja terjani dolg, in ki je podlaga za izvršbo, vendar v skladu z navedenim členom ni mogoče vložiti pritožbe zoper odločbo o zavrnitvi ugovora, če pritožba temelji na drugih razlogih, naštetih v členu 695(1) spremenjenega LEC. Navedeno sodišče v zvezi s tem pojasnjuje, da taka omejitev pravice do vložitve pritožbe nasprotno ne velja za prodajalca ali ponudnika, ki lahko kot upnik v postopku izvršbe vložijo pritožbo zoper vsako odločbo, s katero je bila odrejena ustavitev postopka, ne glede na razlog za ugovor, na katerem temelji.
- 43 Vendar je v zvezi s tem dovolj opozoriti, da je področje uporabe Direktive 93/13 omejeno na varstvo potrošnikov zoper uporabo nepoštenih pogojev v pogodbah, ki jih sklenejo s prodajalci ali ponudniki.
- 44 Zato vprašanje glede okoliščine, da potrošniki na podlagi nacionalne ureditve iz postopka v glavni stvari nimajo pravice do vložitve pritožbe zoper odločbo o zavrnitvi ugovora, ki temelji na razlogih, ki ne izhajajo iz nepoštenosti pogodbenega pogoja, ki je podlaga za izvršilni naslov, ne spada na področje uporabe navedene direktive in torej ne more posegati v učinkovitost varstva potrošnika, kakršno je določeno v navedeni direktivi.
- 45 Iz navedenega izhaja, da člen 695(4) spremenjenega LEC odslej potrošnikom omogoča, da vložijo celovito in zadostno pravno sredstvo, ki je tako v skladu s členom 7(1) Direktive 93/13 v postopkih izvršbe na podlagi hipoteke ustrezno in učinkovito sredstvo za preprečevanje nadaljnje uporabe nepoštenih pogojev iz javne listine, s katero je bila ustanovljena hipoteka, na podlagi katere prodajalec ali ponudnik začne postopek izvršbe na nepremičnino, ki je bila zastavljena v zavarovanje.
- 46 S tega vidika je treba dodati, da značilnosti sodnega postopka, ki poteka pred španskim izvršilnim sodiščem, po spremembi, uvedeni z uredbo-zakonom 11/2014, tudi niso več okoliščine, ki bi lahko posegale v pravno varstvo, ki ga je treba zagotoviti potrošnikom na podlagi navedenega člena 7(1) Direktive 93/13 v povezavi s pravico do spoštovanja zasebnega in družinskega življenja ter s pravico do spoštovanja stanovanja, zagotovljeno s členom 7 Listine, in načelom enakosti orožij, ki je sestavni del načela učinkovitega sodnega varstva iz člena 47 Listine (glej sodbo Sánchez Morcillo in Abril García, C-169/14, EU:C:2014:2099, točka 48 in navedena sodna praksa).
- 47 Prvič, poudariti je namreč treba, da španska procesna ureditev izvršbe na podlagi hipoteke, vzeta kot celota in kakršna se uporablja v postopku v glavni stvari, na eni strani potrošnika več ne izpostavlja tveganju dokončne in nepovratne izgube stanovanja ob prisilni prodaji, še preden bi lahko sodišče presodilo, ali je pogodbeni pogoj, na katerega je prodajalec ali ponudnik oprl svoj predlog za izvršbo na podlagi hipoteke, nepošten. Na drugi strani je v skladu z ugotovitvami v točkah 40 in 41 tega sklepa s to procesno ureditvijo učinkovito okrepljen sodni nadzor v zvezi s tem, saj je določeno, da lahko pritožbeno sodišče v okviru dvostopenjskega sodnega varstva preveri utemeljenost preučitve takega pogoja, ki jo je izvedlo izvršilno sodišče na prvi stopnji.
- 48 Prav tako je treba, drugič, v zvezi s spoštovanjem načela enakosti orožij zoper uporabo nepoštenih pogojev, ki spadajo na področje uporabe Direktive 93/13, v okviru nacionalnega postopka izvršbe na podlagi hipoteke, kakršen je ta iz postopka v glavni stvari, ugotoviti, da navedena španska procesna ureditev po spremembi člena 695(4) LEC potrošniku dejansko omogoča razumno možnost vložitve pravnih sredstev, ki temeljijo na pravicah, izhajajočih iz navedene direktive, v okoliščinah, v katerih ni

več v očitno podrejenem položaju v primerjavi s prodajalcem ali ponudnikom kot upnikom v postopku izvršbe (glej *a contrario* sodbo Sánchez Morcillo in Abril García, C-169/14, EU:C:2014:2099, točka 49 in navedena sodna praksa).

- 49 V teh okoliščinah nazadnje ni treba odločati o razlagi, za katero je prosilo predložitveno sodišče, glede člena 7(1) Direktive 93/13 v povezavi s členom 34(3) Listine. Ker namreč v nasprotju s poudarki navedenega sodišča ta določba Listine ne zagotavlja pravice do stanovanja, temveč „pravico do socialne pomoči in pomoči pri pridobitvi stanovanj“ v okviru socialnih politik, ki temeljijo na členu 153 PDEU, taka razlaga ni upoštevna za rešitev spora o glavni stvari.
- 50 Glede na navedene premisleke je treba na predloženo vprašanje odgovoriti, da je treba člen 7(1) Direktive 93/13/EGS v povezavi s členoma 7 in 47 Listine razlagati tako, da ne nasprotuje nacionalni določbi, kakršna je ta iz postopka v glavni stvari, v skladu s katero lahko potrošnik kot dolžnik v postopku izvršbe na podlagi hipoteke vloži pritožbo zoper odločbo o zavrnitvi ugovora zoper izvršbo, samo če prvostopenjsko sodišče ni sprejelo razloga za ugovor v zvezi z nepoštenostjo pogodbenega pogoja, ki je podlaga za izvršilni naslov, in to čeprav se lahko prodajalec ali ponudnik nasprotno pritoži zoper vsako odločbo, s katero se odredi ustavitev postopka, ne glede na razlog za ugovor, na katerem temelji.

Stroški

- 51 Ker je ta postopek za stranke v postopku v glavni stvari ena od stopenj v postopku pred predložitvenim sodiščem, to odloči o stroških.

Iz teh razlogov je Sodišče (prvi senat) razsodilo:

Člen 7(1) Direktive Sveta 93/13/EGS z dne 5. aprila 1993 o nedovoljenih pogojih v potrošniških pogodbah v povezavi s členoma 7 in 47 Listine Evropske unije o temeljnih pravicah je treba razlagati tako, da ne nasprotuje nacionalni določbi, kakršna je ta iz postopka v glavni stvari, v skladu s katero lahko potrošnik kot dolžnik v postopku izvršbe na podlagi hipoteke vloži pritožbo zoper odločbo o zavrnitvi ugovora zoper izvršbo, samo če prvostopenjsko sodišče ni sprejelo razloga za ugovor v zvezi z nepoštenostjo pogodbenega pogoja, ki je podlaga za izvršilni naslov, in to čeprav se lahko prodajalec ali ponudnik nasprotno pritoži zoper vsako odločbo, s katero se odredi ustavitev postopka, ne glede na razlog za ugovor, na katerem temelji.

Podpisi